

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ๑) ศึกษาระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ๒) เปรียบเทียบระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ๓) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๔๓ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการการใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕๒ คน เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔ อายุระหว่าง ๓๐ – ๓๙ ปี จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ สถานภาพโสด จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘ รายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ และมีหน่วยงานที่สังกัดตึกผู้ป่วยใน จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓

๕.๑.๒ ระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๗$) ซึ่งสามารถจัดระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านจิตตะ ($\bar{X}=๓.๙๔$) ด้านวิริยะ ($\bar{X}=๓.๙๐$) ด้านฉันทะ ($\bar{X}=๓.๘๓$) และด้านวิมังสา ($\bar{X}=๓.๘๐$) ตามลำดับ

จำแนกเป็นรายด้านพบว่า

ด้านฉันทะ : ความพอใจในงานที่ทำ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปหาน้อย ๕ อันดับแรก พบว่า พอใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ ($\bar{X}=๔.๑๖$) อันดับที่ ๒ สนุกใจที่จะทำงานเกินเวลา โดยมุ่งหวังผลสำเร็จของงาน ($\bar{X}=๔.๐๙$) อันดับที่ ๓ ยึดมั่นแน่วแน่ สร้งกำลังใจให้ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการเสมอ ($\bar{X}=๔.๐๐$) อันดับที่ ๔ ปฏิบัติงานด้วยความชื่นชอบมุ่งหวังให้ผลงานที่ได้รับบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}=๓.๙๘$) และมีใจรัก และพอใจงานที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=๓.๙๖$) ส่วนอันดับสุดท้าย มักเสนอตัวเพื่ออาสาสมัครทำงาน นอกเหนือจากงานประจำ มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านวิริยะ : ความพากเพียรในงานที่ทำ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปหาน้อย ๕ อันดับแรก พบว่า ทำานมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติสิ่งที่มีประโยชน์ ต่อผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X}=๔.๐๕$) อันดับที่ ๒ ทำานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและไม่ละทิ้งการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ($\bar{X}=๓.๙๕$) อันดับที่ ๓ ทำานทุ่มเททั้งเวลา และความสามารถในการปฏิบัติงาน อย่างเต็มที่ ($\bar{X}=๓.๙๑$) อันดับที่ ๔ ทำานขยันอดทนและตั้งใจฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะ ให้เกิดความชำนาญในงานเสมอ ($\bar{X}=๓.๙๐$) และทำานปฏิบัติงานด้วยความเพียรแม้งานนั้นจะมีปัญหา และอุปสรรค ($\bar{X}=๓.๘๙$) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ด้านจิตตะ : ความเอาใจใส่ รับผิดชอบในงานที่ทำ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปหาน้อย ๕ อันดับแรก พบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี มีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงาน จนกว่างานจะสำเร็จ ($\bar{X}=๔.๑๒$) อันดับที่ ๒ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{X}=๔.๑๑$) อันดับที่ ๓ เอาใจใส่ในงานและเพื่อนร่วมงาน เมื่อพบปัญหาพร้อมที่จะแก้ไข ($\bar{X}=๔.๐๒$) อันดับที่ ๔ มีสมาธิจดจ่อในการให้บริการ ($\bar{X}=๓.๙๘$) และมีใจจดจ่อกับงานที่ปฏิบัติโดยคำนึงถึงความสำเร็จและคุณภาพของงาน มากกว่าปริมาณงาน ($\bar{X}=๓.๙๓$) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ด้านวิมังสา : ความไตร่ตรองหรือพินิจพิเคราะห์ หาเหตุผลในงานที่ทำ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปหาน้อย ๕ อันดับแรก พบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานครั้งที่ผ่านมา มาปรับปรุงกระบวนการทำงานอยู่เสมอ ($\bar{X}=๓.๙๓$) อันดับที่ ๒ มีแนวทางในการปฏิบัติตน และทำงานเพื่อให้

ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ($\bar{X}=3.87$) อันดับที่ 3 มีการไคร่ครวญหาสาเหตุที่แท้จริงในความบกพร่องในงาน ($\bar{X}=3.86$) อันดับที่ 4 ทบทวนงานที่ไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขให้ดีขึ้น ($\bar{X}=3.84$) และให้บริการด้วยความยืดหยุ่นต่อ กฎระเบียบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ($\bar{X}=3.84$) เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

๕.๑.๓ ความแตกต่างของระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

สมมติฐานที่ ๑ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเพศแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

พบว่าโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการในเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ค่าเฉลี่ย = 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเพศหญิงมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการสูงกว่าเพศชาย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ มีค่าเฉลี่ย = 3.84 ด้านวิริยะ มีค่าเฉลี่ย = 3.80 ด้านจิตตะ มีค่าเฉลี่ย = 3.85 ส่วนในด้านวิมังสา เพศชายมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ สูงกว่าเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.85

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ ๑ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเพศแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามอายุ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ ๑.๒ ผลปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน ๒ ด้าน ได้แก่ **ด้านวิริยะ และด้านวิมังสา**

ด้านวิริยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ๕๐ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา กลุ่มอายุ ๔๐-๔๙ ปี ($\bar{X} = 4.01$) กลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ($\bar{X} = 3.85$) และกลุ่มอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

ด้านวิมังสา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ๕๐ ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา กลุ่มอายุ ๔๐-๔๙ ปี ($\bar{X} = 3.90$) กลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ($\bar{X} = 3.80$) และกลุ่มอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ ๒ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

พบว่าโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ ๓ ผลปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิมังสา มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการจำแนกตามสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สถานภาพสมรส ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โสด ($\bar{X} = ๓.๙๑$) รองลงมาสมรส ($\bar{X} = ๓.๗๐$) และหย่าร้าง ($\bar{X} = ๓.๕๖$) ตามลำดับ

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ ๓ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโทมีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการสูงกว่าปริญญาตรีในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

การศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ด้านวิริยะ ($\bar{X} = ๔.๓๕$) รองลงมาด้านจิตตะ ($\bar{X} = ๔.๒๙$) ด้านวิมังสา ($\bar{X} = ๔.๑๘$) และด้านฉันทะ ($\bar{X} = ๔.๑๕$) ตามลำดับ

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ ๔ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการสูงกว่าปริญญาตรีในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

สมมติฐานที่ ๕ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

ผลการทดสอบ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของระดับการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา และอริยาบท ๔ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และระดับ ๐.๐๑

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน ๓ ด้านได้แก่ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา

ด้านจริยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักหลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

กลุ่มรายได้ต่อเดือน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๑๕$) รองลงมาคือกลุ่มรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๙๔$) กลุ่มรายได้ต่อเดือน ๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๘๘$) และกลุ่มรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๗๘$) ตามลำดับ

ด้านจิตตะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักหลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

กลุ่มรายได้ต่อเดือน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๑๕$) รองลงมาคือกลุ่มรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๐๐$) กลุ่มรายได้ต่อเดือน ๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๙๒$) และกลุ่มรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๘๔$) ตามลำดับ

ด้านวิมัสสา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้หลักหลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

กลุ่มรายได้ต่อเดือน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๔.๐๒$) รองลงมาคือกลุ่มรายได้ต่อเดือน ๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๘๑$) กลุ่มรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๗๘$) และ กลุ่มรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาท ($\bar{X} = ๓.๖๙$) ตามลำดับ

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ ๕ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

ผลการทดสอบ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการด้านจริยะ และด้านวิมัสสา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน ๒ ด้านได้แก่ **ด้านจริยะ** และ**ด้านวิมัสสา**

ด้านจริยะ มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ กลุ่มประสบการณ์การทำงานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๔.๐๘$) รองลงมาคือกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๙๐$) กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๘๘$) กลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๗๗$) และ กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๖๗$) ตามลำดับ

ด้านวิมังสา มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ กลุ่มประสบการณ์การทำงานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๙๙$) รองลงมา กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๑ – ๑๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๘๔$) กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๖ – ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๘๐$) กลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๖๑$) และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๕๙$) ตามลำดับ

โดยภาพรวมการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ กลุ่มประสบการณ์การทำงานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ กลุ่มประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๔.๐๓$) รองลงมา กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๑ – ๑๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๙๑$) กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๑๖ – ๒๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๘๖$) กลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี ($\bar{X} = ๓.๗๓$) และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างพบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปี ขึ้นไป มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่

อิทธิบาท ๔ พบว่า กลุ่มประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปี มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ด้านวิริยะ พบว่า กลุ่มประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปี มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ด้านวิมังสา พบว่า กลุ่มประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปี มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ๕ – ๑๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ ๖ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๗ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีหน่วยงานพยาบาลที่สังกัดแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน

พบว่า ผลการทดสอบ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ จำแนกตามหน่วยงานพยาบาลที่สังกัดด้านต่างๆ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ ๗ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีหน่วยงานพยาบาลที่สังกัดแตกต่างกัน มีการใช้การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

พบว่า ปัญหา อุปสรรค ที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกของการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา เป็นเรื่องของภาระงานมาก เกินกว่าอัตรากำลังในการทำงานแต่ละวัน และค่าตอบแทนไม่สมมูล มองว่าวิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ถูกมองข้ามความสำคัญ เมื่อปัญหาอุปสรรคต่างๆไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้กลุ่มตัวอย่าง ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดความรัก ความเอาใจใส่ ความกระตือรือร้น และ ความใคร่ครวญไตร่ตรองในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหา อุปสรรค ต่อการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ในทุกด้าน

พบว่า จากปัญหา อุปสรรคดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะในภาพรวม ต้องการให้ผู้บริหารตั้งแต่ระดับประเทศลงมา ตระหนัก และให้ความสำคัญกับพยาบาลวิชาชีพ ที่ทำงานอยู่กับชีวิตมนุษย์ มีความกดดัน ความเครียดสะสม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวมในระยะยาว โดยต้องการให้จัดสรรอัตรากำลังในการทำงาน และค่าตอบแทนที่เหมาะสม เสริมสร้างขวัญกำลังใจ เพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความสุขกับการทำงาน ซึ่งจะส่งผลดีกับผู้ป่วย ผู้รับบริการ องค์กร และประเทศชาติต่อไป

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพ มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑) ด้านฉันทะ จากการศึกษา พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการด้านฉันทะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพ มีความรัก ความพอใจในงานที่ทำ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ **พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)** ให้ความหมายของคำว่า ฉันทะ (ความพอใจ) หมายถึง ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรัก ที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาตรี แนวจำปา** ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ด้านฉันทะ ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สภาวะดี บริกุล** ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตาม

หลักอริยาบท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน : ศึกษากรณี บริษัท ดูนี็กซ์ จำกัด(ประเทศไทย) ผลการวิจัยพบว่า ด้านฉันทะ ในด้านการปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์เปิดเผย ด้านการบริการลูกค้า ด้านความเป็นเลิศในทางธุรกิจ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิชญาภา เมธีวรฉัตร** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอริยาบท ๔ :กรณีศึกษาโรงเรียนศรีรังสรรค์วิทยา จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอริยาบท ๔ ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

๒) ด้านวิริยะ จากการศึกษา พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการ ด้านวิริยะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพ มีความพากเพียรในงานที่ทำอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ **พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)** ให้ความหมายของคำว่า วิริยะ (ความเพียร) หมายถึง ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาติรี แนวจำปา** ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อริยาบท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อริยาบท ๔ ได้แก่ ด้านวิริยะ ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สภาวะดี บริกุล** ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอริยาบท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน : ศึกษากรณี บริษัท ดูนี็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิริยะ ในด้านการปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์เปิดเผย ด้านการบริการลูกค้า ด้านความเป็นเลิศในทางธุรกิจ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสุวิทย์ฯ สิริวัฒนโน** เรื่อง การบริหารงานตามหลักอริยาบท ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ๑.พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอริยาบท ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓) ด้านจิตตะ จากการศึกษา พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้หลักอริยาบท ๔ กับจิตบริการ ด้านจิตตะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพ มีความเอาใจใส่ รับผิดชอบในงานที่ทำอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สายรุ้ง บุษพาพันธ์** เรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอริยาบท ๔ พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอริยาบท ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตามหลักอริยาบท ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน)

๔) ด้านวิมังสา จากการศึกษา พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ ด้านวิมังสา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพ มีความไตร่ตรองหรือพินิจพิเคราะห์ หาเหตุผลในงานที่ทำอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ **พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)** ให้ความหมายของคำว่า วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) หมายถึง หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ หาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาตรี แนวจำปา** ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ด้านวิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ **สภาวะดี บริกุล** ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน: ศึกษากรณี บริษัท ดูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิมังสา ในด้านการปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์เปิดเผย ด้านการบริการลูกค้า ด้านความเป็นเลิศในทางธุรกิจ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรีมีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ ด้านจิตตะอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ **พระพุทธพจน์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)** ว่า ความเอาใจใส่ฝึกฝนในการทำงาน หรือ ความตั้งมั่นของจิต มีสมาธิมั่นคงอยู่กับงาน ทำงานด้วยความไม่ประมาทไม่ทอดธุระ ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปจากงาน บางที่อาจทำงานขลุกข่วนอยู่กับงานได้ทั้งวันทั้งคืน จนไม่สนใจรับรู้สิ่งอื่นรอบข้าง จะสนใจรับรู้แค่เพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนกำลังทำเท่านั้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรวิมล บุตรอามาตย์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม ของพนักงานไปรษณีย์พิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม ของพนักงานไปรษณีย์พิษณุโลก ก่อนการพัฒนาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องที่มีการปฏิบัติงานสูงสุดในหัวข้อ ได้แก่ เข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๒.๒ เปรียบเทียบระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของระดับการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ และหน่วยงานพยาบาลที่สังกัด มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ และ หน่วยงานที่สังกัด มีหลักการใช้อิทธิบาท ๔ กับจิตบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งพยาบาลวิชาชีพมีหลักการทำงาน ให้บรรลุในการบริการในทุกเพศ และทุกสถานที่เหมือนกัน ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสุณันท์ กิตติสทโท (สายพิมพ์พงษ์)** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการทำงาน ศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาตำบลเกวียน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า ธรรมะที่เรียกว่า อิทธิบาท ๔ เป็นธรรมะที่แสดงให้เห็นถึง หลักการทำงานให้บรรลุ

ความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบกิจการ และอาชีพได้ทุกประเภท ส่วนผลจากการศึกษาในพื้นที่ตำบลด่านเกวียนของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา นั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวตำบลด่านเกวียนได้ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการทำงานครบทุก ๔ องค์ประกอบ คือ มีความพึงพอใจ มีความรักในอาชีพการงาน(ฉันทะ) มีความขยันหมั่นเพียรมุ่งมั่น (วิริยะ) มีการเอาใจใส่ดูแล (จิตตะ) และมีการพิจารณาหาช่องทางในการปรับปรุงงานให้เหมาะสม (วิมังสา) ซึ่งผลจากการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ทำให้ชาวตำบลด่านเกวียนได้ทำงาน ในอาชีพที่ตนเองรักอย่างต่อเนื่อง และนำมาซึ่งความสำเร็จในกิจการงานอาชีพ^๑ และสอดคล้องกับ **สิทธิชัย เดชาสิทธิ์** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการเพศชายและเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับสูง และมีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน^๒

ความแตกต่างของระดับการใช้อิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน มีการใช้อิทธิบาท ๔ กับจิตบริการแตกต่างกัน สอดคล้องกับ **ชาตรี แนวจำปา** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ และด้านจิตตะ ในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมาก สำหรับการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ บุคลากรที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรรษยา พ่วงกลีบ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภไผศาลี จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภไผศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕ ทั้งนี้เนื่องจาก ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไป ตามความหลากหลายของสาระวิชา และระดับการศึกษาแตกต่างกัน จึงส่งผลทำให้การบริหารงานวิชาการ ที่มีผลต่อหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภไผศาลี จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน และอายุราชการที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภไผศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕ ทั้งนี้เนื่องจาก อายุราชการที่แตกต่างกันไป ตามความหลากหลายของอายุราชการ ส่งผลทำให้

^๑ พระมหาสุวัฒน์ กิตติสัทโท (สายพิมพ์พงษ์), “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการทำงาน ศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา” , **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^๒ สิทธิชัย เดชาสิทธิ์, “ผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** (สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

การบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ **มรกต เหลืองอำนวยศิริ** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาลักษณะจิตบริการในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน” ผลการวิจัยพบว่าลักษณะจิตบริการ ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชนประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ด้านเจตคติที่ดีต่อการให้บริการ ด้านคุณลักษณะของพยาบาล และด้านความรับผิดชอบ บริการด้วยความเต็มใจ เข้าใจธรรมชาติ ความคาดหวัง และความต้องการของผู้มารับบริการ ประรณนาที่จะทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ มีความสุข และได้รับผลประโยชน์ อย่างเต็มที่ สร้างความประทับใจแก่ผู้รับบริการ^๓

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี หรือกำหนดเป็นวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีการปรับใช้ให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อปลูกฝังแนวคิดในการทำงานของบุคลากรให้เป็นไปด้วยความเต็มใจ

๒) ควรมอบนโยบายในการบริหารงาน โดยให้หน่วยงานในองค์กร มีการประสานงานเกี่ยวกับจิตบริการ ของพยาบาลวิชาชีพ ให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

๓) ฝ่ายการพยาบาล ของโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ควรนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้เป็นแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

๔) ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการนำเสนอโครงการเกี่ยวกับจิตบริการ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพ มีแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

๕) ควรส่งเสริม และสนับสนุนระดับการศึกษา ของพยาบาลวิชาชีพให้สูงขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจในหลักอิทธิบาท ๔ ให้พยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

^๓ มรกต เหลืองอำนวยศิริ : การศึกษาลักษณะจิตบริการในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

๒) สร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในหลักการเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพ ทราบถึงความสำคัญ จิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ ว่ามีประโยชน์ต่อตน ต่อสังคม และประเทศชาติ

๓) นำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของฝ่ายการ พยาบาลของโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้สอดคล้องกับการมีจิต บริการ

๔) นำโครงการต่างๆ ที่ผ่านการพิจารณา มาปรับประยุกต์ใช้ในหน่วยงานต่างๆ ภายใน โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ จังหวัดสุพรรณบุรี

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ศึกษาเรื่องการใช้หลักอิทธิบาท ๔ กับจิตบริการของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาล อื่น

๒) ศึกษาโดยใช้มุมมองเพื่อทราบถึงจิตสำนึกอื่นๆ เช่นงานของจิตอาสา ว่ามีแนวคิดใน การนำหลักธรรมอื่นๆมาใช้ในการพัฒนา หรือส่งเสริมการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหลากหลาย มิติ

๓) ศึกษาการนำหลักอิทธิบาท ๔ ใช้ควบคู่กับหลักธรรมอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพ มีหลักคิด ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตน เช่น หลัก พรหมวิหาร ๔ และหลักสังคหวัตถุ ๔

๔) ศึกษาการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น เพื่อดู ภาพรวมของโรงพยาบาล หรือองค์กรว่ามีลักษณะการปฏิบัติโดยรวมเป็นไปในทิศทางใด เพื่อให้ เหมาะสมกับโรงพยาบาล เพื่อพัฒนาบุคลากร และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเน้นมุ่ง ผลสัมฤทธิ์

๕) ศึกษาหาแนวทาง การสร้างจิตบริการในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตนที่ เหมาะสมกับองค์กรต่างๆ เพราะแต่ละองค์กรย่อมมีเป้าหมายหลักที่แตกต่างกันไป ย่อมต้องมี รายละเอียดที่แตกต่างกัน จึงต้องหาวิธีที่เฉพาะเจาะจง มาปรับให้เข้ากับลักษณะการปฏิบัติงานของ แต่ละองค์กรให้มากที่สุด